

7 pianokonsalter, 3 violinkonsalter och lika många cellokonsalter, 13 cellosalter och ett par dussin stråkkvartetter. *Stråkkvartetten i giss-moll* skrevs 1927. Hans musik anses stilistiskt ha nära samband med Brahms musik.

Camille Saint-Saëns var ett universalgeni som ägnade musiken stort intresse. Han började spela piano som treåring och debuterade inför allmänheten som tioåring. Då erbjöd han publiken att som extranummer spela vilken som helst av Beethovens 32 pianosalter – utantill!

Som tonsättare var Saint-Saëns ytterligt produktiv och han komponerade musik i tidens alla genrer: symfonier, operor, kammarmusik, konsalter eller pianostycken. Han sa vid något tillfälle att det var lika naturligt för honom att komponera som för ett äppelträd att bära frukt – och han kunde glatt orkestrera tolv timmar i sträck. Hans kompositioner utmärks av en avväpnande charm, rik melodik och elegans.

Han blev en oerhört flitig man. När han inte komponerade var han organist i Madelaine-kyrkan i Paris. Dessutom skrev han romaner, lyrik och skådespel – och medverkade gärna själv som skådespelare. Han höll föredrag vid lärda akademier över ämnen som astronomi, matematik eller arkeologi. Han var också en passionerad globetrotter.

Varför skrev han bara två stråkkvartetter? Den första 1899, den andra 1918. Ja, egentligen är det märkligt att en fransk tonsättare överhuvudtaget skrev stycken i denna så tyska musikform. Debussy och Ravel skrev varsin ungefär samtidigt, men någon fransk kvartettradiation kan man inte tala om. Men så tog det också tid för Saint-Saëns att nå dit. Den första skrev han som 64-åring. När det var dags för den andra hade han hunnit bli 83 och hade inte långt kvar. Det var svåra tider, första världskriget led mot sitt slut, den åldrade mästaren drömde sig tillbaka. Hans musikaliska gärning hade formats av olika stilistiska strömningar, och nu var han tillbaka där han började, i en musikalisk värld där Mozart dominerade. Första satsen kallade han inofficiellt för Ungdom, men redan andra satsen betecknade han som Förlorad ungdom och lade med butter humor till att den var ”dötråkig”. Det behöver man absolut inte hålla med om! Den flerdelade tredje och sista satsen är full av variation, livfullhet och virtuositet.

Stig Jacobsson

Nästa konsert blir redan 4 oktober med världspianisten Peter Jablonski.
www.linkopingkammarmusik.se

Amanda Maier- kvartetten

Cecilia Zilliacus – violin
Julia-Maria Kretz – violin
Ylvali Zilliacus – viola
Kati Raitinen – cello

Linköpings Slotts- och Domkyrkomuseum
27 september 2020 kl. 16.30

Konserten ges med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping,
Statens kulturråd, Sensus studieförbund
och Scandic i Linköping.

Program

Amanda Maier-Röntgen *Stråkkvartett*
1853–1894
(Färdigställd av B. Tommy Andersson från
manuskript och skisser)

Allegro
Andante
Scherzo: Allegro non troppo
Finale: Presto

Julius Röntgen *Stråkkvartett nr 12 giss-moll (1927)*
1855–1932
Andante sostenuto
Vivace
Lento
Allegro passionato

Camille Saint-Saëns *Stråkkvartett nr 2 op. 153*
1835–1921
Allegro animato
Molto Adagio
Interlude et Final:
Andantino, Allegretto con moto

Konsertens längd ca 2 timmar inklusive paus.

Välkomna till en kvartettafton med ett mycket ovanligt, men också oerhört fascinerande, innehåll. Tre tonsättare, av vilka de två första är mycket nära förbundna men ännu inte så välkända, och en tredje som är välkänd men knappast för stråkkvartetter.

Amanda Maier föddes in i en musikalisk familj i Karlskrona och visade tidigt en mycket stor musikalisk begåvning. Hon blev en virtuos violinist och komponerade själv en del av den musik hon spelade när hon turnerade över en stor del av Europa. 1874 skrev hon en violinsonat som prisbelönades av Musikaliska akademien i Stockholm. Året därpå skrev hon en violinkonsert som hon själv uruppförde tillsammans med Gewandhausorchester Leipzig. Dessvärre drabbades hon av tuberkulos och avled efter en längre tids tärande sjukdom vid 41 års ålder. Hennes hyllade violinsonat låg sedan ospelad i hundra år, och återupptäcktes inte förrän 1994. Violinkonserten har bara överlevt som en ganska ofta spelad första sats.

Något liknande är också fallet med hennes *stråkkvartett i A-dur*, skriven hösten 1877. Bara två satser (nr 2 och 3) har bevarats till vår tid i tonsättarens fullbordade skick. Men man har också funnit fragment av satserna 1 och 4, vilka inspirerat tonsättaren och dirigenten B. Tommy Andersson att komplettera och rekonstruera en komplett kvartett.

I Leipzig studerade Amanda violinspel för konsertmästaren vid Gewandhausorkestern, Engelbert Röntgen, och hon gifte sig 1880 med dennes son, pianisten och tonsättaren Julius Röntgen. De slog sig ner i Amsterdam och i deras hem hölls ofta musikaftnar där bland andra hans mycket goda vänner Brahms, Grieg och Anton Rubinstein kom på besök. Dessa giganter beundrade inte bara Amandas violinspel utan också hennes kompositioner, och hennes förmåga att spela violin såväl som piano.

Julius Röntgen skulle komma att utvecklas till en av sin tids främsta pianister. Han framträdde mycket ofta som pianist ensam eller i kammarmusikaliska sammanhang, men också tillsammans med orkester, bland annat som solist i Brahms andra pianokonsert med tonsättaren själv som dirigent. Men han var också en betydelsefull administratör och en av grundarna till konservatoriet i Amsterdam, där han också själv undervisade och som han blev chef för. Dessutom var han en sällsynt flyhänt tonsättare med ca 600 verk på sitt samvete, däribland 25 symfonier (av vilka de sista 17 skrevs under hans sista tre levnadsår),